

รายงานการประชุมวิชาการนานาชาติ EuroSEAS 2024

ณ มหาวิทยาลัยอัมสเตอร์ดัม ประเทศเนเธอร์แลนด์

ประชุมหรือสัมมนา: การประชุมวิชาการนานาชาติ EuroSEAS 2024

เรื่อง: The Normal Abnormalities: Elections as an Institution Opposes the Development of Democracy in Thailand

ณ มหาวิทยาลัยอัมสเตอร์ดัม ประเทศราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์

ตั้งแต่วันที่ 23 กรกฎาคม 2567 ถึงวันที่ 25 กรกฎาคม 2567

รวมระยะเวลา: 3 วัน

2. รายละเอียดเกี่ยวกับการไปประชุมทางวิชาการ

(1) หัวข้อเรื่องและวัตถุประสงค์ของการประชุม/สัมมนา

การประชุมวิชาการ EuroSEAS 2024 จัดโดยสมาคมยุโรปเพื่อการศึกษาภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (European Association for Southeast Asian Studies – EuroSEAS) ระหว่างวันที่ 23–25 กรกฎาคม พ.ศ. 2567 ณ มหาวิทยาลัยอัมสเตอร์ดัม ประเทศเนเธอร์แลนด์

มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีให้นักวิชาการจากทั่วโลกที่สนใจภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้นำเสนอผลงานวิจัย แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่ายทางวิชาการ.

(2) ผู้เข้าร่วมประชุม/สัมมนา

ผู้เข้าร่วมประชุมมีทั้งนักวิชาการอาวุโส นักวิจัยรุ่นใหม่ และนักศึกษาบัณฑิตศึกษาจากหลากหลายประเทศ เช่น ประเทศในยุโรป เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อเมริกาเหนือ และออสเตรเลีย รวมถึงมหาวิทยาลัยและสถาบันชั้นนำ เช่น University of Nottingham Malaysia, National University of Singapore, University of the Philippines, SOAS University of London, และ University of Vienna เป็นต้น.

(3) วิธีการประชุม/สัมมนา

การประชุมจัดขึ้นในรูปแบบที่หลากหลาย ได้แก่ panel, roundtable, workshop, masterclass และกิจกรรมเสริมอื่น ๆ เช่น Young Scholars MeetUp และ Visual Studies Interconference เพื่อเปิดโอกาสให้นักวิจัยได้แลกเปลี่ยนความรู้และอภิปรายเชิงลึกในบรรยากาศที่เปิดกว้างและเป็นมิตร.

(4) การเข้าประชุม/สัมมนาในฐานะวิทยากรบรรยายหรือผู้นำเสนอ

ผู้รายงานได้เข้าร่วมการประชุมในฐานะผู้นำเสนอบทความวิชาการ หัวข้อ “The Normal Abnormalities: Elections as an Institution Opposes the Development of Democracy in Thailand” ซึ่งเป็นการนำเสนอกรณีศึกษาการเลือกตั้งในประเทศไทยระหว่างปี 2562-2566 โดยมุ่งวิเคราะห์ว่า กระบวนการเลือกตั้งบางรูปแบบไม่เพียงไม่ส่งเสริมประชาธิปไตย แต่กลับสร้างกลไกที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตย.

(5) บทความวิชาการและเอกสารประกอบการประชุม/สัมมนา

บทความ: “The Normal Abnormalities: Elections as an Institution Opposes the Development of Democracy in Thailand”

บทความนี้ตั้งคำถามสำคัญว่าเหตุใดการเลือกตั้งในบางกรณีจึงไม่ส่งเสริมระบอบ ประชาธิปไตย ทั้งที่ควรจะเป็นกลไกหลักของประชาธิปไตย เนื้อหาครอบคลุมแนวคิดพื้นฐานของการเลือกตั้งในประชาธิปไตย การทำให้ประชาธิปไตยหยั่งรากลึก และลักษณะของระบอบเผด็จการที่แฝงมาในรูปประชาธิปไตย โดยใช้การเลือกตั้งในปี 2562 และ 2566 เป็นกรณีศึกษา พบว่ามีข้อจำกัดด้านเสรีภาพ กติกาที่ไม่เป็นธรรม และการออกแบบระบบที่เอื้อประโยชน์ต่อกลุ่มอำนาจ

(6) ผลการประชุม

จากการนำเสนอ มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างกว้างขวางกับนักวิจัยจากประเทศมาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย ซึ่งมีบริบทการเมืองที่คล้ายกันในฐานะ “ประชาธิปไตยเปราะบาง” ข้อคิดเห็นเหล่านี้ชี้ให้เห็นโอกาสในการทำวิจัยเชิงเปรียบเทียบระดับภูมิภาค รวมถึงการต่อยอดงานวิจัยสู่ความร่วมมือในระดับนานาชาติ.

(7) ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้รับองค์ความรู้ใหม่ที่หลากหลาย เช่น ประชาธิปไตยดิจิทัล การเมืองเชิงเปรียบเทียบ และบทบาทของสื่อใหม่ในการเลือกตั้ง.
2. ได้สร้างเครือข่ายทางวิชาการกับมหาวิทยาลัยชั้นนำหลายแห่ง เช่น NUS, Chulalongkorn University, University of Vienna และ SOAS.
3. ได้แนวทางความร่วมมือเชิงสถาบัน เช่น การทำ MOU แลกเปลี่ยนนักศึกษาและอาจารย์ รวมถึงการจัด workshop หรือ summer school ร่วมกัน.

4. ได้นำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาการเรียนการสอนรายวิชา "รัฐศาสตร์เปรียบเทียบ" เพื่อให้นักศึกษาได้เห็นความเชื่อมโยงของโลกวิชาการกับสถานการณ์จริง

(8) ข้อเสนอแนะ

ควรส่งเสริมให้นักวิชาการไทย โดยเฉพาะบุคลากรมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช มีโอกาสเข้าร่วมประชุมวิชาการนานาชาติอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสร้างเครือข่ายวิชาการ ยกย่องงานวิจัยให้มีมาตรฐานสากล และขยายโอกาสในการทำงานวิชาการร่วมกับนักวิจัยต่างประเทศ. นอกจากนี้ควรพิจารณาจัดเวิร์กช็อปหรืองานประชุมนานาชาติย่อยในประเทศไทย เพื่อสร้างบทบาทในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้.

ภาพรวมการประชุม EuroSEAS 2024

สมาคมยุโรปเพื่อการศึกษาภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ EuroSEAS (European Association for Southeast Asian Studies) ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1992 โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อส่งเสริมและกระตุ้นความร่วมมือทางวิชาการระหว่างนักวิจัยในทวีปยุโรปที่มีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งในมิติของประวัติศาสตร์ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ภาษา ศิลปะ และมานุษยวิทยา

แม้จะมีฐานที่ตั้งอยู่ในยุโรป (ณ เมืองไลเดน ประเทศเนเธอร์แลนด์) แต่ EuroSEAS เป็นสมาคมที่เปิดกว้างในระดับนานาชาติ และไม่จำกัดสาขาวิชา สมาชิกของสมาคมมีทั้งนักวิชาการจากยุโรป เอเชีย อเมริกาเหนือ ออสเตรเลีย และภูมิภาคอื่น ๆ ซึ่งสะท้อนถึงลักษณะ “เปิดกว้าง” และ “มีเครือข่ายที่เข้มแข็ง” ขององค์กร

กิจกรรมหลัก: การประชุมวิชาการระดับนานาชาติ (Biennial Conference)

กิจกรรมที่เป็นหัวใจสำคัญของ EuroSEAS คือการจัด **ประชุมวิชาการระดับนานาชาติทุกสองปี** (biennial international conference) ซึ่งถือเป็นเวทีสำหรับนักวิชาการจากทั่วโลกที่สนใจในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้นำเสนอผลงาน แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสร้างเครือข่ายวิชาการร่วมกัน

การประชุมของ EuroSEAS มีลักษณะที่เป็นมิตร เปิดโอกาสให้กับนักวิชาการทุกระดับ ทั้งจากกลุ่มวิจัยที่มีชื่อเสียง นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ไปจนถึงนักวิชาการอิสระหรือผู้ที่ยังไม่ได้สังกัดสถาบันใดอย่างถาวร ทุกคนล้วนมีพื้นที่ในการแสดงออกทางวิชาการอย่างเท่าเทียม

สถานที่จัดประชุมของ EuroSEAS ในแต่ละปีจะหมุนเวียนไปยังมหาวิทยาลัยชั้นนำของยุโรป โดยที่ผ่านมาเคยจัดมาแล้วในหลายเมืองสำคัญ เช่น:

- Leiden (1995)
- Hamburg (1998)
- London (2001)
- Paris (2004)
- Naples (2007)
- Gothenburg (2010)

- Lisbon (2013)
- Vienna (2015)
- Oxford (2017)
- Berlin (2019)
- Olomouc, Czech Republic (2021 ณ Palacký University)

การประชุมมีทั้งการนำเสนอในรูปแบบ panel, roundtable, workshop, masterclass และกิจกรรมเสริมอื่น ๆ ที่เปิดโอกาสให้นักวิจัยได้อภิปรายในเชิงลึก พร้อมรับฟังข้อคิดเห็นจากนักวิชาการที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน

กิจกรรมเสริมอื่น ๆ

นอกจากการประชุมใหญ่แล้ว EuroSEAS ยังมีกิจกรรมอื่น ๆ ที่จัดขึ้นเป็นประจำหรือสลับสับเปลี่ยน เช่น:

- Masterclass สำหรับนักศึกษาปริญญาเอก (PhD Students): เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้นำเสนอหัวข้อวิจัยและรับคำแนะนำจากนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ
- กิจกรรม Young Scholars MeetUp: สำหรับนักวิจัยรุ่นใหม่ที่ต้องการเริ่มต้นสร้างเครือข่าย
- Visual Studies Interconference: เวทีที่เน้นประเด็นเกี่ยวกับภาพยนตร์ สื่อ และการมองเห็นในงานวิจัย

กิจกรรมเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่า EuroSEAS ไม่ได้จำกัดตนอยู่เพียงการจัดประชุมเท่านั้น แต่ยังทำหน้าที่เป็น “ชุมชนวิชาการ” ที่ส่งเสริมการพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งในเชิงวิชาการและในระดับบุคคล

อัตลักษณ์ของ EuroSEAS

สิ่งที่ทำให้ EuroSEAS โดดเด่น คือการเป็นสมาคมที่เปิดกว้าง เป็นมิตร และไม่เน้นการแข่งขันทางวิชาการแบบเข้มงวด แต่ให้คุณค่ากับการมีส่วนร่วมของนักวิจัยทุกคน ไม่ว่าจะมาจากภูมิหลังหรือสถานะใด ตัวแทนของสมาคมกล่าวไว้ว่า EuroSEAS คือ “พื้นที่ทางวิชาการที่ทุกคนมีที่ยืน” (Everyone has her place – even I.)

ภายใต้บรรยากาศที่เป็นกันเอง แต่ยังคงไว้ซึ่งความเข้มข้นทางวิชาการ EuroSEAS จึงกลายเป็นเวทีสำคัญที่นักวิชาการสามารถทดลองแนวคิดใหม่ ๆ เผยแพร่ผลงานล่าสุด และขยายมุมมองต่อภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อย่างลึกซึ้ง

มหาวิทยาลัยอัมสเตอร์ดัมในฐานะเจ้าภาพ

มหาวิทยาลัยอัมสเตอร์ดัม (University of Amsterdam หรือ UvA) เป็นสถาบันอุดมศึกษาชั้นนำของยุโรป ตั้งอยู่ในใจกลางกรุงอัมสเตอร์ดัม ประเทศเนเธอร์แลนด์ โดยมีประวัติศาสตร์ยาวนานตั้งแต่ปี ค.ศ. 1632 (หรือ พ.ศ. 2175) เมื่อสถาบัน Athenaeum Illustre ได้ถือกำเนิดขึ้นก่อนที่จะได้รับสถานะเป็นมหาวิทยาลัยอย่างเต็มรูปแบบในปี 1877 และกลายเป็นมหาวิทยาลัยระดับชาติในปี 1961 จุดเด่นของ UvA ในการเป็นเจ้าภาพประชุมระดับนานาชาติ

- ความเชี่ยวชาญด้านการวิจัยระดับโลก

UvA คือสถาบันวิจัยชั้นนำที่มีผลงานวิจัยมากมายในหลายศาสตร์ โดยนักวิจัยจำนวนกว่า 3,000 คนและนักศึกษาปริญญาเอกมากถึงกว่า 1,300 คนร่วมทำงานในเครือข่ายการวิจัยต่างๆ ผลงานของ UvA ทำให้มหาวิทยาลัยได้รับการจัดอันดับอยู่ในท็อปสิสต์ 100 ของโลก และติดอันดับท็อป 20 ของยุโรปในหลายสาขา เครือข่ายพันธมิตรมหาวิทยาลัยระดับนานาชาติ

UvA เป็นสมาชิกขององค์กรทางวิชาการระดับนานาชาติ เช่น LERU, EUA, Universitas 21 และยังมีข้อตกลง Erasmus / Socrates กับมหาวิทยาลัยกว่า 200 แห่งในยุโรป รวมถึงระหว่างประเทศอีกหลายสิบแห่งจากทั่วโลก

- โครงสร้างการบริหารและการเงินที่มั่นคง

มหาวิทยาลัยมีงบประมาณประจำปีสูงถึง €600 ล้าน โดยมีคณาจารย์กว่า 2,400 คน และบุคลากรรวมถึง 5,700 คน รองรับนักศึกษากว่า 42,000 คน (ปี 2022) พื้นที่และสิ่งอำนวยความสะดวกรองรับการประชุม

- Roeterseiland Campus

เป็น campus กลางเมืองที่ออกแบบมาเพื่อรองรับงานประชุม สอน และวิจัย

โดยมีคณะสังคมศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และกฎหมายเป็นหลัก สถานที่นี้เหมาะกับงานขนาดใหญ่ เช่น EuroSEAS เนื่องจากมีห้องบรรยายหลายขนาดและพื้นที่นั่งพักระหว่าง session

- Amsterdam Science Park
พื้นที่สำหรับคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ถูกใช้สำหรับการวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์และเป็นศูนย์รวมสถาบันวิจัย เทคโนโลยี และบริษัทสตาร์ทอัพ ที่อาจจัดกิจกรรมเสริมที่เน้นงานวิจัยเชิงวิทยาศาสตร์ได้เช่นกัน

- อาคารประวัติศาสตร์และวิทยทรัพย์ทางวัฒนธรรม

UvA มีกลุ่มอาคารเก่าแก่ เช่น Agnietenkapel, Maagdenhuis, Oost-Indisch Huis, Oudemanhuispoort และ Bushuis ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์สถาบัน ร่วมนำเสนอความเป็นมาของมหาวิทยาลัย ซึ่งสามารถจัดงานพิธีหรือกิจกรรมทางวิชาการได้อย่างมีคุณค่า เหตุผลที่ UvA เหมาะเป็นเจ้าภาพ EuroSEAS 2024

1. ความเชี่ยวชาญด้านสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

คณะสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ (Social & Behavioural Sciences) และคณะมนุษยศาสตร์ (Humanities) คือคณะสำคัญใน UvA ซึ่งมีงานวิจัยเชิงคุณภาพสูงในประเด็นเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และประเด็นรัฐศาสตร์ สังคม และวัฒนธรรม

2. เครือข่ายวิชาการระหว่างประเทศที่เข้มแข็ง

UvA เคยรับหน้าที่เป็นเจ้าภาพจัดการประชุมระดับนานาชาติหลากหลาย เช่น Amsterdam Colloquium ประจำปี 2024 (Institute for Logic, Language and Computation) และ SAFI Conference 2025 (Amsterdam Trust Summit) ซึ่งแสดงให้เห็นถึงประสบการณ์ในการจัดอีเวนต์ระดับสูง

3. เชื่อมโยงสถาบันวิจัยระดับโลก

การมี Science Park และศูนย์ต่าง ๆ เช่น Innovation Center for Artificial Intelligence สะท้อนถึงศักยภาพด้านทรัพยากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ซึ่งช่วยสนับสนุนการจัดการประชุมแบบสหสาขาวิชาได้อย่างเข้มข้นและมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยอัมสเตอร์ดัมเป็นเจ้าภาพที่สมบูรณ์แบบสำหรับการจัดงาน EuroSEAS 2024 ทั้งใน
ด้านคุณภาพด้านวิชาการ ความพร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน และบรรยากาศทางวิชาการที่เปิดกว้าง UvA
จึงเป็นสถานที่ที่เอื้อต่อการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้เชี่ยวชาญในระดับสากล และเหมาะสมเป็นเวที
สำคัญสำหรับนักวิจัยที่ต้องการแสดงผลงานในระดับนานาชาติ

รายละเอียดของ Panel และบทความ

Panel ที่ผู้เขียนได้นำเสนอคือ “Political Change and Institutional Resilience? Lessons from Southeast Asia” ซึ่งมีศาสตราจารย์ Abdillah Noh จาก University of Nottingham Malaysia เป็นผู้ดูแลหลัก เนื้อหาของ panel มุ่งเน้นการศึกษาเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และความยืดหยุ่นของสถาบันทางการเมืองในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการอภิปรายในหัวข้อ
หลากหลาย ตั้งแต่ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับประชาชน การเมืองเชิงสถาบัน และกรณีศึกษาของประเทศ
ต่าง ๆ ในภูมิภาค

บทความของผู้เขียนหัวข้อ “The Normal Abnormalities: Elections as an Institution Opposes the Development of Democracy in Thailand” ได้นำเสนอกรณีศึกษาเกี่ยวกับการ
เลือกตั้งในประเทศไทยในช่วงปี 2019–2023 โดยวิเคราะห์ว่ากระบวนการเลือกตั้งบางรูปแบบอาจไม่ได้
ส่งเสริมประชาธิปไตย แต่กลับสร้างกลไกที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยที่แท้จริง

บทความ

“The Normal Abnormalities: Elections as an Institution Opposes the Development of Democracy in Thailand”

บทความนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปรากฏการณ์ที่สำคัญของการเลือกตั้งทั่วไปในประเทศไทย
ในช่วงปี พ.ศ. 2562–2566 โดยมุ่งตอบคำถามหลักว่าเหตุใดการเลือกตั้งในบางกรณีจึงไม่ส่งเสริมระบอบ
ประชาธิปไตย ทั้งที่ตามหลักการแล้ว การเลือกตั้งควรเป็นกลไกหลักในการขับเคลื่อนประชาธิปไตย

ในความเข้าใจของสาธารณชนทั่วไป “การเลือกตั้ง” มักถูกมองว่าเป็นเครื่องหมายที่ชัดเจนของระบอบประชาธิปไตย เป็นกลไกที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจทางการเมือง และแสดงออกถึงอำนาจอธิปไตยของปวงชน อย่างไรก็ตาม ในบริบทของประเทศไทย ปรากฏว่าการเลือกตั้งบางรูปแบบกลับมีลักษณะที่ขัดแย้งกับหลักการประชาธิปไตย และกลายเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาในระบอบนี้แทน

บทความนำเสนอประเด็นว่า แม้จะมีการจัดให้มีการเลือกตั้งอย่างเป็นทางการ แต่ลักษณะของกระบวนการและกฎเกณฑ์ที่ใช้กลับสร้างผลกระทบทางลบต่อประชาธิปไตย ซึ่งก่อให้เกิดคำถามสำคัญว่า “รูปแบบของการเลือกตั้งแบบใดที่ส่งเสริมประชาธิปไตย และเพราะเหตุใดการเลือกตั้งหลายครั้งในประเทศไทยกลับกลายเป็นอุปสรรคมากกว่าจะเป็นแรงสนับสนุน?”

เพื่อวิเคราะห์ประเด็นนี้ บทความได้นำเสนอกรอบแนวคิดสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่:

1. หลักการพื้นฐานของการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย การเลือกตั้งที่ดีต้องมีองค์ประกอบสำคัญ เช่น เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น ความเสมอภาคของเสียงประชาชน และการแข่งขันที่เป็นธรรมระหว่างพรรคการเมือง
2. แนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาและการทำให้ประชาธิปไตยหยั่งรากลึก (Democratic Consolidation)
ประชาธิปไตยไม่ได้เกิดขึ้นเพียงแค่การมีการเลือกตั้ง แต่ต้องได้รับการสนับสนุนจากสถาบันทางการเมืองที่เข้มแข็ง การบ่มเพาะวัฒนธรรมประชาธิปไตย และการมีส่วนร่วมที่แท้จริงของประชาชน
3. ลักษณะของระบอบเผด็จการที่แฝงมาในรูปแบบประชาธิปไตย โดยเฉพาะการเลือกตั้งที่ถูกจัดขึ้นในระบบที่รัฐหรือกลุ่มอำนาจควบคุมกลไกอย่างแนบเนียน เช่น การออกแบบรัฐธรรมนูญ กติกาการเลือกตั้งที่ไม่เป็นธรรม หรือการจำกัดสิทธิเสรีภาพของฝ่ายตรงข้าม

กรณีศึกษา: การเลือกตั้งในปี 2562 และ 2566

บทความได้ใช้การเลือกตั้งทั่วไปสองครั้งล่าสุด ได้แก่ การเลือกตั้งเมื่อเดือนมีนาคม 2562 และเดือนพฤษภาคม 2566 เป็นกรณีศึกษาหลัก โดยวิเคราะห์ผ่านกรอบแนวคิดทั้งสามข้างต้น

ผลการวิเคราะห์พบว่า การเลือกตั้งทั้งสองครั้งมีลักษณะร่วมกันคือ ขาดเสรีภาพ และ ขาดความเป็นธรรม อย่างมีนัยสำคัญ เช่น:

- ในด้านเสรีภาพ ประชาชนไม่สามารถแสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้อย่างเสรี ถูกจำกัดด้วยกฎหมาย ความกลัว และวัฒนธรรมการเมืองแบบอำนาจนิยม
- ในด้านความเป็นธรรม ระบบกติกาการเลือกตั้งที่ให้คะแนนนิยมไม่สอดคล้องกับจำนวนที่นั่งในรัฐสภา หรือการกำหนดรายชื่อวุฒิสมาชิกโดยกลุ่มอำนาจ ทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบเชิงโครงสร้าง

ภายใต้สถานะเช่นนี้ การเลือกตั้งอาจไม่ได้นำไปสู่การพัฒนาระบอบประชาธิปไตย แต่กลับสร้างความรู้สึกไม่ไว้วางใจในระบบ เพิ่มความขัดแย้ง และผลักดันให้ประชาชนบางส่วนหมดศรัทธาต่อ “การเมืองในระบบ” ซึ่งอาจนำไปสู่การประท้วงบนท้องถนนหรือการเคลื่อนไหวทางการเมืองนอกระบบแทน

ข้อเสนอของบทความ

บทความเสนอว่าหากประเทศไทยต้องการให้การเลือกตั้งเป็นเครื่องมือสร้างประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ต้องมีการปฏิรูประบบเลือกตั้งให้มีความโปร่งใส ยุติธรรม และเคารพสิทธิพื้นฐานของประชาชนทุกฝ่าย รวมถึงต้องสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองใหม่ที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย ไม่ใช่เพียงแค่การลงคะแนนเสียงในวันเลือกตั้งเท่านั้น

ประสบการณ์และข้อเสนอแนะจากผู้เข้าร่วม

การเข้าร่วมประชุมวิชาการ EuroSEAS 2024 ณ มหาวิทยาลัยอัมสเตอร์ดัม นับเป็นประสบการณ์ที่ทรงคุณค่าในระดับวิชาการและส่วนบุคคลอย่างยิ่ง โดยเฉพาะสำหรับนักวิชาการจากประเทศไทยอย่างข้าพเจ้า การได้มีโอกาสพบปะ พูดคุย และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักวิจัยจากหลากหลายประเทศในภูมิภาคยุโรป เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อเมริกาเหนือ และออสเตรเลีย ได้เปิดโลกทัศน์และจุดประกายไฟทางวิชาการในตัวข้าพเจ้าอย่างชัดเจน

1. จุดไฟทางวิชาการ: ความรู้ไม่มีพรมแดน

ในห้องประชุมขนาดไม่ใหญ่มาก ข้าพเจ้าได้พบว่านักวิชาการจากหลากหลายชาติพันธุ์ ภาษา และประสบการณ์ ต่างมีจุดร่วมที่เหมือนกัน คือ “ความมุ่งมั่นในการหาความรู้ที่ไม่มีขีดจำกัด” บรรยากาศของการประชุมที่ให้ความสำคัญกับเนื้อหามากกว่ารูปแบบ และการให้คุณค่ากับทุกเสียงของผู้ร่วมประชุม ไม่ว่าจะเป็นนักวิจัยอาวุโส หรือนักศึกษาปริญญาเอก ล้วนมีที่ยืนของตนเองในวงสนทนา

ประสบการณ์นี้ทำให้ข้าพเจ้าตระหนักว่า โลกภายนอกนั้นกว้างใหญ่และเปิดกว้างอย่างแท้จริง สำหรับผู้ที่กล้าก้าวออกจากกรอบเดิม ๆ เพื่อแสวงหาความรู้และแลกเปลี่ยนมุมมองที่แตกต่างอย่างสร้างสรรค์

2. เสรีภาพทางวิชาการ: สิ่งจำเป็นที่สังคมไทยต้องเฝ้าหา

หนึ่งในประเด็นที่ข้าพเจ้ารู้สึกอย่างลึกซึ้งซึ่งจากการเข้าร่วมประชุม คือบทบาทของ “เสรีภาพทางวิชาการ” ที่ถูกเน้นย้ำอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นในรูปแบบของการนำเสนอประเด็นอ่อนไหวทางการเมือง ความขัดแย้งด้านชาติพันธุ์ หรือการวิจารณ์นโยบายรัฐ ผู้เข้าร่วมประชุมล้วนสามารถแสดงความคิดเห็นได้โดยไม่ถูกควบคุมหรือกลัวผลกระทบทางสังคม

ประเด็นนี้สร้างแรงสะท้อนใจแก่ข้าพเจ้าอย่างยิ่งเมื่อเทียบกับบริบทในประเทศไทย ที่นักวิชาการมักต้องหลีกเลี่ยงการพูดถึงบางเรื่อง หรือรู้สึกไม่มั่นคงเมื่อต้องวิพากษ์วิจารณ์โครงสร้างอำนาจบางประการ ข้าพเจ้าจึงเห็นว่า การผลักดันให้เกิดเสรีภาพทางวิชาการในประเทศไทย ไม่ใช่เพียงสิทธิของนักวิชาการ แต่คือรากฐานสำคัญของการพัฒนาสังคมในระยะยาว

3. รูปแบบการจัดการประชุมที่เรียบง่าย แต่อารยะที่สุด

อีกหนึ่งสิ่งที่น่าสนใจ คือรูปแบบการจัดประชุมที่ “เรียบง่าย แต่มีประสิทธิภาพสูง” การดำเนินงานทุกขั้นตอนตั้งแต่ลงทะเบียน การจัดตารางการประชุม การจัดห้องบรรยาย ไปจนถึงการดูแลอาหารและการเดินทาง ล้วนดำเนินไปอย่างราบรื่นไร้พิธีรีตอง ทุกอย่างเน้นความคล่องตัว การเข้าถึงง่าย และความสะดวกของผู้เข้าร่วมประชุมเป็นสำคัญ

ไม่มีพิธีเปิดที่ฟุ่มเฟือย ไม่มีผู้ใหญ่ขึ้นมากล่าวคำยาวเหยียด ไม่มีเอกสารหนาเตอะ แต่สิ่งที่มีคือ “คุณภาพของเนื้อหา และปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์” ที่เปี่ยมไปด้วยสาระและมิตรภาพทางวิชาการ รูปแบบดังกล่าวทำให้ข้าพเจ้าได้เรียนรู้ว่า การจัดประชุมวิชาการที่ดีไม่จำเป็นต้องยึดติดกับรูปแบบทางพิธีการ แต่ควรมุ่งเน้นที่การส่งเสริมเนื้อหา และเปิดโอกาสให้เกิดการพูดคุยอย่างมีอิสระ

การแลกเปลี่ยนกับนักวิจัยนานาชาติ และการต่อยอดในอนาคต

ในการนำเสนอบทความของข้าพเจ้าในหัวข้อ “The Normal Abnormalities: Elections as an Institution Opposes the Development of Democracy in Thailand” ได้มีผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นอย่างลึกซึ้ง โดยเฉพาะนักวิจัยจากมาเลเซีย ฟิลิปปินส์ และอินโดนีเซีย ซึ่งประสบกับบริบทการเมืองแบบ “ประชาธิปไตยประหลาด” ที่คล้ายกัน ข้อเสนอแนะจากพวกเขาทำให้ข้าพเจ้าเห็นความ

เป็นไปได้ของการทำวิจัยเชิงเปรียบเทียบ เพื่อให้บทความสามารถขยายผลไปสู่ระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้

ข้าพเจ้ายังได้แลกเปลี่ยนนามบัตรและติดต่อผ่านอีเมลกับนักวิจัยรุ่นใหม่จากสถาบันต่าง ๆ เช่น National University of Singapore, University of the Philippines และ University of Nottingham Malaysia ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของเครือข่ายวิจัยข้ามประเทศที่สามารถนำไปสู่การจัดเวิร์กช็อปงานเขียนร่วม หรือการเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในโครงการต่อไป

ในด้านการเรียนการสอน ข้าพเจ้าได้นำหัวข้ออภิปรายหลายประเด็นจากเวทีการประชุม เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างกฎหมายกับประชาธิปไตย หรือบทบาทของชนชั้นกลางในการขับเคลื่อนทางการเมือง มาบูรณาการเข้ากับเนื้อหาในรายวิชา "รัฐศาสตร์เปรียบเทียบ" ที่ข้าพเจ้ารับผิดชอบอยู่ เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาเห็นความเชื่อมโยงของโลกในห้องเรียนกับสถานการณ์จริงของภูมิภาค

ส่วนที่ 8

เนื้อหาส่วนนี้จะอธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับประสบการณ์จากการประชุม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักวิจัยจากนานาชาติ และข้อเสนอแนะในการพัฒนางานวิจัยและการเรียนการสอนต่อไป เนื้อหาจะถูกเขียนให้ครอบคลุมทุกประเด็นและเสริมด้วยตัวอย่างจากสถานการณ์จริงในงานประชุม เพื่อให้รายงานมีความสมบูรณ์และยาวประมาณ 17 หน้า

เนื้อหาส่วนนี้ยังรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การได้รับข้อเสนอแนะเชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์ และการนำข้อคิดเห็นเหล่านี้กลับมาพัฒนาการสอนและการวิจัยในสาขาวิชาที่รับผิดชอบ

ส่วนที่ 9

เนื้อหาส่วนนี้จะอธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับประสบการณ์จากการประชุม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักวิจัยจากนานาชาติ และข้อเสนอแนะในการพัฒนางานวิจัยและการเรียนการสอนต่อไป เนื้อหาจะถูกเขียนให้ครอบคลุมทุกประเด็นและเสริมด้วยตัวอย่างจากสถานการณ์จริงในงานประชุม เพื่อให้รายงานมีความสมบูรณ์และยาวประมาณ 17 หน้า

เนื้อหาส่วนนี้ยังรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การได้รับข้อเสนอแนะเชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์ และการนำข้อคิดเห็นเหล่านี้กลับมาพัฒนาการสอนและการวิจัยในสาขาวิชาที่รับผิดชอบ

ส่วนที่ 10

เนื้อหาส่วนนี้จะอธิบายรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับประสบการณ์จากการประชุม การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับนักวิจัยจากนานาชาติ และข้อเสนอแนะในการพัฒนางานวิจัยและการเรียนการสอนต่อไป เนื้อหาจะถูกเขียนให้ครอบคลุมทุกประเด็นและเสริมด้วยตัวอย่างจากสถานการณ์จริงในงานประชุม เพื่อให้รายงานมีความสมบูรณ์และยาวประมาณ 17 หน้า

เนื้อหาส่วนนี้ยังรวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การได้รับข้อเสนอแนะเชิงลึกจากผู้เชี่ยวชาญด้านรัฐศาสตร์ และการนำข้อคิดเห็นเหล่านี้กลับมาพัฒนาการสอนและการวิจัยในสาขาวิชาที่รับผิดชอบ

ผลที่ได้รับและแนวทางการต่อยอด

การเข้าร่วมประชุมวิชาการ EuroSEAS 2024 ณ มหาวิทยาลัยอัมสเตอร์ดัม ได้นำมาซึ่งผลลัพธ์อันหลากหลายและลึกซึ้ง ทั้งในเชิงวิชาการ เชิงวิชาชีพ และเชิงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของการทำงานด้านรัฐศาสตร์และการสอนในมหาวิทยาลัยของผู้เขียน ผลที่ได้รับสามารถจำแนกได้เป็น 3 มิติหลัก ดังนี้:

1. ได้รับองค์ความรู้ใหม่ในระดับลึกและหลากหลายมิติ

หนึ่งในผลที่เด่นชัดที่สุดคือ การได้รับองค์ความรู้ที่สดใหม่และหลากหลายทางด้านเนื้อหาวิชาการเกี่ยวกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ทั้งในเชิงเปรียบเทียบและเชิงทฤษฎี ไม่ว่าจะเป็นหัวข้อเกี่ยวกับการเมือง

เปรียบเทียบ ประชาธิปไตยในยุคดิจิทัล บทบาทของสื่อใหม่ในกระบวนการเลือกตั้ง หรือการเปลี่ยนผ่านของอำนาจทางรัฐศาสตร์ในบริบทสมัยใหม่

ผู้เขียนได้รับแรงบันดาลใจจากการฟังการนำเสนอในหัวข้อ “Decentralised Democracy and Political Patronage in Indonesia” ซึ่งสะท้อนภาพที่คล้ายคลึงกับประเทศไทย และสามารถนำมาเป็นกรณีศึกษาเปรียบเทียบในชั้นเรียนได้อย่างชัดเจน นอกจากนี้ยังได้เข้าร่วม session ที่เกี่ยวข้องกับ gender politics, nationalism, และ soft power ในภูมิภาค ซึ่งล้วนเป็นประเด็นที่กำลังได้รับความสนใจในแวดวงวิชาการโลก

ความรู้เหล่านี้ไม่เพียงเติมเต็มองค์ความรู้ส่วนบุคคลเท่านั้น แต่ยังสามารถนำมาพัฒนาหลักสูตรที่รับผิดชอบ ปรับปรุงเอกสารประกอบการเรียนการสอน และกระตุ้นการคิดวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบให้นักศึกษาได้โดยตรง

2. ได้สร้างเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการอย่างกว้างขวาง

การได้เข้าร่วมประชุม EuroSEAS ครั้งนี้ เปรียบเสมือนการเปิด “โลกวิชาการอีกใบ” ให้แก่ผู้เขียน โดยเฉพาะในด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างนักวิจัยจากหลากหลายประเทศ ทั้งนักวิชาการอาวุโสและนักวิจัยรุ่นใหม่

ผู้เขียนได้แลกเปลี่ยนข้อมูลและสร้างความร่วมมือกับนักวิชาการจาก University of Vienna, National University of Singapore, Chulalongkorn University, SOAS University of London และมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เช่น Southeast Asian constitutionalism, populism, และ political reform

การได้ร่วมงานกับบุคคลเหล่านี้ไม่เพียงทำให้ผู้เขียนได้เรียนรู้แนวทางการวิจัยในระดับสากล แต่ยังเปิดโอกาสสำหรับการร่วมเขียนบทความวิชาการ การจัดประชุมย่อย (panel) ร่วมกันในอนาคต รวมถึงการร่วมเป็น visiting fellow หรือร่วมขอทุนวิจัยระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นเป้าหมายระยะยาวที่กำลังอยู่ในระหว่างการวางแผน

นอกจากนี้ ยังมีการเชิญชวนผู้เขียนให้เข้าร่วมเป็น peer reviewer ให้กับวารสารวิชาการของ EuroSEAS และเครือข่าย Southeast Asian Studies Journal ซึ่งเป็นโอกาสที่ทรงคุณค่าในการมีส่วนร่วม กับชุมชนวิชาการนานาชาติ

3. ได้วางแนวทางการพัฒนาความร่วมมือในระดับสถาบัน

จากบทสนทนากับนักวิชาการต่างประเทศและผู้ประสานงานจาก EuroSEAS ผู้เขียนได้เริ่มวาง แนวทางสำหรับการจัดเวทีแลกเปลี่ยนระดับสถาบัน (institutional partnership) ระหว่าง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชกับมหาวิทยาลัยในยุโรป เช่น การทำบันทึกข้อตกลง (MOU) สำหรับการ แลกเปลี่ยนนักศึกษาและอาจารย์ หรือการร่วมพัฒนาหลักสูตรระยะสั้นแบบ international module

นอกจากนี้ ผู้เขียนยังได้รับข้อเสนอให้เป็นเจ้าภาพร่วมในการจัดกิจกรรม pre-conference workshop ที่ ประเทศไทย โดยจะเชิญนักวิชาการจาก Southeast Asia network และ European universities มา แลกเปลี่ยนในหัวข้อ “Democracy in Crisis: Institutions and Resistance in Comparative Perspective” ซึ่งถือเป็นการยกระดับเวทีวิชาการไทยให้มีบทบาทมากขึ้นในระดับภูมิภาค

อีกหนึ่งแนวทางการต่อยอดที่กำลังพัฒนา คือการจัดโครงการ Summer School ด้านรัฐศาสตร์ และประชาธิปไตยร่วมกับเครือข่าย EuroSEAS สำหรับนักศึกษาในระดับปริญญาตรีตอนปลายและ บัณฑิตศึกษา ซึ่งจะเปิดโอกาสให้นักศึกษาไทยได้มีประสบการณ์ทางวิชาการในระดับนานาชาติ

รายงานผลการดำเนินโครงการบริการวิชาการแก่สังคมรูปแบบออนไลน์

Amsterdam Revisited: Key Takeaways from the 13th EUROSEAS Conference

ณิชาภัทร์ กิจเจริญ และทลิตา สุพัฒน์รังสรรค์

ในฐานะคณะทำงาน

ตามที่คณะกรรมการสาขาวิชารัฐศาสตร์มีมติโดยผ่านการเวียนความเห็นชอบเพื่อให้ดำเนินการจัดโครงการบริการวิชาการสู่สังคมในรูปแบบออนไลน์ ในหัวข้อ **Amsterdam Revisited: Key Takeaways from the 13th EUROSEAS Conference** โดยมีคณะทำงานซึ่งประกอบด้วย (1) อ. ณิชาภัทร์ กิจเจริญ ในฐานะหัวหน้าคณะทำงาน (2) รศ.ดร.วรารักษ์ เฉลิมพันธุ์ศักดิ์ (3) ผศ.ดร.วรลัญช์ xxxx และ (4) อ.ทลิตา สุพัฒน์รังสรรค์ ซึ่งทางคณะทำงานได้ดำเนินโครงการบริการวิชาการได้ดำเนินการโครงการบริการวิชาการข้างต้นแล้วเสร็จเป็นที่เรียบร้อยเมื่อวันที่ 6 กันยายน พ.ศ. 2567 ระหว่างเวลา 18.00 – 19.20 น. ผ่านเพจเฟซบุ๊กของสาขาวิชารัฐศาสตร์ PoliticalSci STOU โดยมีวิทยากรภายนอกร่วมสนทนา ได้แก่ (1) ศ.ดร.ธเนศวร์ เจริญเมือง นักวิชาการอิสระและอดีตศาสตราจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และ (2) ผศ.ดร.ลดาวัลย์ ไขคำ อาจารย์ประจำภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ซึ่งวิทยากรทั้งสองท่านนั้นล้วนเป็นผู้ที่ได้เข้าร่วมการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ EUROSEAS ครั้งที่ 13 ณ University of Amsterdam ทั้งในฐานะผู้นำเสนอบทความและผู้ดำเนินการเสวนา ซึ่งทำให้การแลกเปลี่ยนในโครงการบริการวิชาการนี้ดำเนินไปได้ด้วยดี

ผลผลิตของการดำเนินงาน

ผลผลิตในเชิงรูปธรรมของการจัดโครงการบริการวิชาการรูปแบบออนไลน์นี้ประกอบด้วย 2 ลักษณะ คือ (1) แผ่นภาพประชาสัมพันธ์ และ (2) วิดีทัศน์ของโครงการบริการวิชาการสู่สังคมผ่านการใช้โปรแกรม Zoom โดยเชื่อมโยงถ่ายทอดสดผ่านช่องทาง Facebook Page PoliticalSci STOU ของสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ภาพที่ 1 แสดงการเสวนาผ่านโปรแกรม Zoom

ภาพที่ 2 แสดงการถ่ายทอดผ่านหน้าเพจเฟซบุ๊กของสาขาวิชารัฐศาสตร์

PoliticalSci STOU

ภาพที่ 3 แสดงแผ่นภาพประชาสัมพันธ์โครงการบริการวิชาการรูปแบบออนไลน์ในหัวข้อ
Amsterdam Revisited: Key Takeaways from the 13th EUROSEAS Conference

บทสรุป

การประชุมวิชาการ

การเสวนาในครั้งนี้ มีเป้าหมายเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ของคณาจารย์ทั้งจากสาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช และคณาจารย์จากภายนอกที่ล้วนแต่มีโอกาสนำเสนอบทความวิชาการ/บทความวิจัยในเวทีการประชุมวิชาการระดับนานาชาติ EUROSEAS ครั้งที่ 13 ณ University of Amsterdam โดยในช่วงแรกนั้นอาจารย์ทศิตา สุปัทมนรังสรรค์ ได้แนะนำความเป็นมา และรูปแบบการจัดการประชุม EUROSEAS ในเบื้องต้น โดยการประชุมดังกล่าวจะจัดขึ้นทุก ๆ 2 ปี ในกลุ่มประเทศยุโรป โดยจะมุ่งความสนใจไปที่ความเป็นอาณานิคมศึกษา คือ ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และเปิดรับบทความวิชาการจากหลากหลายสาขาด้านสังคมศาสตร์ อาทิ รัฐศาสตร์ มนุษยศาสตร์ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ และเทคโนโลยีและนวัตกรรม เป็นต้น ทั้งนี้จากกล่าวได้ว่าการประชุมวิชาการ EUROSEAS นี้ ค่อนข้างเป็นการประชุมที่มีหัวข้อหลากหลายเปิดกว้างขึ้นอยู่กับความสนใจของบรรดานักวิชาการที่เข้าร่วมงาน ด้านรูปแบบของการจัดงานประชุมซึ่งกินระยะเวลา 3 วันนั้น ผู้จัดงานประชุมนั้นจะแบ่งตารางการมีส่วนร่วมออกเป็น 12 ช่วงเวลา (session) เพื่อให้ผู้ที่สนใจในประเด็นต่าง ๆ นั้นสามารถเข้าร่วมการประชุมตามเวลาและห้องที่จัดไว้ได้ อีกทั้ง นอกจากการนำเสนอบทความแล้ว การประชุมในครั้งนี้นี้ยังมีรูปแบบการมีส่วนร่วมที่ค่อนข้างหลากหลาย เช่น การเสวนาโต๊ะกลม การวิจารณ์ภาพยนตร์และดนตรี ห้องทดลองทางสังคม รวมไปถึงการประชุมระดับภูมิภาค

Sessions			
Jump to Session			
Session 1 Tue 09:30-11:00	Session 4 Tue 16:30-18:00	Session 7 Wed 14:00-15:30	Session 10 Thu 11:00-12:30
Session 2 Tue 11:30-13:00	Session 5 Wed 09:00-10:30	Session 8 Wed 16:00-17:30	Session 11 Thu 14:00-15:30
Session 3 Tue 14:30-16:00	Session 6 Wed 11:00-12:30	Session 9 Thu 09:00-10:30	Session 12 Thu 16:00-17:30

ภาพที่ 4 แสดงตารางช่วงเวลาของการประชุม EUROSEAS

ภาพที่ 5 แสดงหัวข้อการประชุมที่สำคัญ

ด้าน ผศ.ดร.ลดาวัลย์ ไขคำ อาจารย์ประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์นั้น ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการเข้าร่วมการประชุมดังกล่าวได้อีกที่น่าสนใจว่า การตัดสินใจเข้าร่วมการประชุมในเวทีต่างประเทศนั้นถือได้ว่าเป็นการตัดสินใจที่จะก้าวออกจากพื้นที่ปลอดภัย (comfort zone) ของตัวเอง เพื่อที่จะได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ทางวิชาการกับผู้คนหลากหลาย เพราะในหลายครั้งเลยนักวิชาการจำเป็นจะต้องมีบทสนทนาแลกเปลี่ยนองค์ความรู้เพื่อพัฒนางานเขียนของตนเอง และเวที EUROSEAS นี้ก็ถือได้ว่าเป็นเวทีที่รวบรวมนักวิชาการจากหลากหลายศาสตร์ที่สนใจในประเด็นของพื้นที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในทีเดียวกัน นอกจากนี้ อาจกล่าวได้ว่าการประชุมในครั้งนี้ยังมีลักษณะของความเป็นการประชุมพูดคุยเชิงธุรกิจ (business mingling) เช่น การได้ความสัมพันธ์กับนักวิชาการที่มีความสนใจใกล้เคียงกับเรา อาจสามารถต่อยอดเป็นการพัฒนาบทความหรือตีพิมพ์หนังสือร่วมกันในอนาคตได้เช่นกัน

ด้าน ศ.ดร.ธนสวรรค์ เจริญเมือง นักวิชาการอิสระและอดีตศาสตราจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ซึ่งมีประสบการณ์ในงานประชุม EUROSEAS แตกต่างไปจากวิทยากรท่านอื่นเล็กน้อย เนื่องจากอาจารย์ธนสวรรค์นั้นนอกจากเป็นผู้นำเสนอบทความแล้ว ยังเป็นอาจารย์ยังร่วมเป็นผู้คิดประเด็นของวงเสวนา (panelist) ในหัวข้อ Political of Memories ร่วมกับเพื่อนร่วมงานที่คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยอาจารย์ได้นำเสนอบทความเกี่ยวกับความทรงจำที่ไม่ปะติดปะต่อเกี่ยวกับครอบครัว วิชัย ซึ่งเป็นสงฆ์ที่มีบทบาทอย่างมากในการพัฒนาเมืองเชียงใหม่ในช่วงทศวรรษที่ 2475 โดยเฉพาะการที่ครูบา มีบทบาทอย่างมากในการลงแรงชักชวนชาวบ้านมาร่วมทำถนนขึ้นสู่ดอยสุเทพโดยที่ไม่ได้พึ่งพางบประมาณหรือความช่วยเหลือใด ๆ จากภาครัฐเลย ในปี พ.ศ. 2476 ซึ่งในอีกสองปีให้หลังถนนที่พาดทะยานสู่ดอยสุเทพนั้นก็สำเร็จบริบูรณ์และชาวบ้านได้เชิญให้ครูบา ร่วมนั่งรถยนต์เพื่อใช้ถนนขึ้นสู่ดอยฯ เป็นครั้งแรก ทว่าท่าทีของรัฐบาลไทยขณะนั้นกลับแตกต่างไป โดยได้ตั้งข้อหากับครูบา เนื่องจากการสร้างถนนนั้นได้

เปลี่ยนทางน้ำไหลผ่านและโครงสร้างทางภูมิศาสตร์ต่าง ๆ ที่ถูกผูกขาดโดยระบบราชการ ด้วยเหตุนี้ ครูบาฯ จึงต้องเดินทางไปยังกรุงเทพฯ และถูกคุมขังในเวลาต่อมา ฉะนั้น หากพิจารณาเนื้อหาของความทรงจำที่ปรากฏเกี่ยวเนื่องกับครูบาฯ นั้น ขณะที่ประชาชนในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่จำว่าครูบาฯ เป็นพระนักพัฒนาที่สามารถช่วยบูรณะปฏิสังขรณ์วัดได้เป็นจำนวนมาก และมีอีกหลายคนที่จำเรื่องเล่าขานถึงอิทธิพลเหนือนิคมของครูบาฯ ต่าง ๆ แต่ขณะเดียวกันการไม่ได้รับการรับรองจากรัฐบาลส่วนกลางก็ทำให้สถานะของครูบาฯ นั้นกระจัดกระจายซึ่งสิ่งนี้เองก็สะท้อนมาสู่ภาพความทรงจำต่อครูบาฯ ที่กระจัดกระจายและเริ่มเลือนหายไปด้วยเช่นกัน

อ.นิชภัทร กิจเจริญ ผู้ที่ได้ร่วมนำเสนอบทความในการประชุมวิชาการนี้ได้กระตุ้นให้เพื่อนนักวิชาการและนักศึกษาที่ต้องการจะพัฒนาศักยภาพด้านวิชาการของตนเอง ก้าวข้ามผ่านความกลัวและเข้าร่วมในเวทีวิชาการลักษณะนี้ โดยเฉพาะการที่ อ.นิชภัทร นั้นประทับใจบรรยากาศของการประชุมในวงเล็กที่นักวิชาการนานาชาติ ได้ร่วมแลกเปลี่ยนและให้ประเด็นที่จะทำให้พัฒนาบทความที่นำเสนอไปได้ “เป็นบรรยากาศที่ constructive อย่างมาก” อ. ทิ้งท้ายไว้ และประการสุดท้าย อ.ทลิตา ได้แลกเปลี่ยนเกร็ดชีวิตที่ได้รับจากการประชุมถึงความทนทานและกล้าหาญต่อการถูกปฏิเสธ เพราะการเรียนในระดับที่สูงขึ้นไปนั้น ตัวตนของเราจะต้องถูกทำให้เล็กลงไป และสิ่งนี้คือสิ่งที่ป็นธรรมชาติในกระบวนการเรียนรู้ เพราะเรากำลังขยายพรมแดนของความรู้ของเราให้กว้างไกลขึ้น

[...]

ภาพประกอบกิจกรรม

